

Maciej Moskwa

Prezentacja grupy misyjno-rekolekcyjnej i jej działalności

Symposium 10/1(15), 9-18

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ks. Maciej Moskwa

PREZENTACJA GRUPY MISYJNO-REKOLEKCYJNEJ I JEJ DZIAŁALNOŚCI

Vivat Cor Jesu! Serdecznie witam wszystkich i dziękuję za zaproszenie. Obchodzimy 70-lecie pracy misyjno-rekolekcyjnej, której początki są wszystkim znane. Poświęcono jej także wiele opracowań.

Misje ludowe i praca misyjno-rekolekcyjna są najbardziej charakterystycznym dla Prowincji, jedynym takim, co do rozmiarów i wyników, typem apostołstwa całego Zgromadzenia. Dały one Prowincji nazwę i odpowiednie miejsce w Kościele polskim, przyczyniły się do rozszerzenia nabożeństwa do Najświętszego Serca Pana Jezusa, do propagowania naszego charyzmatu oraz wzbudzenia wielu powołań sercańskich, a także w znacznej mierze do zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na formację naszych zakonników.

Misje ludowe mają własną strukturę, metodę oraz swoiste posługi i treści wypracowane przez naszych misjonarzy. Wydaje się jednak, że nie są przez nas obecnie doceniane w takim stopniu, na jaki zasługują. Dlatego trzeba, aby Prowincja wzmocniła grupę misyjną, zrewidowała i odnowiła niektóre jej aspekty.

Konieczne jest powołanie do grupy nowych księży, którzy będą odznaczali się dojrzałą osobowością, kulturą bycia oraz zdolnościami kaznodziejskimi. Młodzi księża muszą się nauczyć prowadzić misje intronizacyjne Bożego Serca, peregrynację Obrazu Jasnogórskiego, misje parafialne czy miłosierdzia Bożego. Starszym księżom przybywa lat i ubywa sił, nie popracują już długo. Kto więc przekaze młodym wypracowywane przez lata formy pracy misyjnej? Mogą one umrzeć śmiercią naturalną.

Mam nadzieję, że to sympozjum zrodzi w sercach wielu alumnów pragnienie podjęcia tej pracy po otrzymaniu przez nich święceń kapłań-

skich. Krzyż poświęcony z okazji 70-lecia naszej pracy niech przypomina nam, iż mamy iść do wiernych z orędzim miłości Bożego Serca.

Istnieją szanse rozwoju tej działalności oraz służenia Kościołowi w pełnieniu jego posłannictwa, ale pod warunkiem, że ulegną one zmianom. Domagają się tego radykalne przemiany, jakie zachodzą we współczesnym Kościele, świecie oraz w naszym kraju – nowe czasy, nowi ludzie... Chodzi m.in. o wykształcenie nowego typu misjonarza – takiego, jakiego będzie potrzebował nowy model misji ludowych, a także o wypracowanie nowych form nabożeństw, nie zapominając przy tym oczywiście o dotychczasowym dorobku.

Sługa Boży papież Jan Paweł II na IV Konferencji Ogólnej Episkopatów Ameryki Łacińskiej w Santo Domingo (Dominikana, 12-28 X 1992) wyjaśnił, na czym – według niego – polega nowość głoszenia nauki Chrystusa na przełomie wieków, stwierdzając, że odnosi się ona „do nowej postawy i stylu, nowego wysiłku i programu albo też nowego zapалу, metod i środków oddziaływania”. Nowy zapal – według papieża – „to głęboka wiara, żarliwa miłość pasterska i niezłomna wierność, aby pod działaniem Ducha Świętego mogło zrodzić się owo (...) niepowtarzalne pragnienie głoszenia Ewangelii”¹. Odczuwa się potrzebę położenia nacisku w naszym Seminarium w Stadnikach na znaczenie misji i rekolekcji. Seminarium ma przygotowywać alumnów do konkretnej pracy – zgodnie z apostołskimi wyborami Prowincji, do których należą m.in. misje ludowe, dotąd najbardziej oryginalne i specyficzne apostołstwo sercanów Prowincji Polskiej – jak napisał ojciec generał po wizytacji w naszej Prowincji w liście z dnia 15 września 1999 roku.

W związku z jego opinią, uwidacznia się paląca potrzeba poszerzenia grupy misyjnej o ludzi nieprzypadkowych, lecz zaangażowanych całym sercem w to apostołstwo. Było dotąd zbyt wiele samowolnego i indywidualnego działania w tej dziedzinie, rozbijającego siły oddziaływania Prowincji.

Ponawiamy więc prośbę, aby:

- księża spoza grupy misjonarzy koniecznie zgłaszali dużo wcześniej dyrektorowi misji wszystkie podejmowane prace;
- kapłani nienależący do grupy misjonarzy nie podejmowali bez zgody dyrektora tak odpowiedzialnych i specyficznych prac, jak misje para-

fialne, misje i rekolekcje intronizacyjne Bożego Serca, miłosierdzia Bożego i nawiedzenia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej;

– nie posługiwać się w czasie „zwykłych” rekolekcji tekstami nabożeństw z *Rytuału* czy *Vademecum misjonarza księży sercanów*, właściwymi dla misji;

– dla należytego porządku oraz gromadzenia materiałów do historii Prowincji przekazywać dyrektorowi misji ewidencję i sprawozdanie ze wszystkich prac misyjno-rekolekcyjnych;

– księży-kandydatów do grupy misjonarzy kształcić na wydziałach homiletycznych.

Dodajemy jednocześnie, że popieramy inicjatywę podejmowania przez księży spoza grupy misjonarzy prac rekolekcyjnych w czasie Adwentu i Wielkiego Postu.

Do grupy misyjnej należy 16 księży: Cz. Bloch, A. Brzeźniak, A. Czaja, K. Dadej, T. Gniewek, S. Hrynyszyn, A. Kościuczyk, K. Kowalczyk, B. Kuta, F. Leżański, M. Mikołajczak, S. Mleczo, M. Moskwa, W. Naworol, Cz. Wojtarowicz i Z. Zagórski.

Co roku we wrześniu odbywa się zjazd misjonarzy. Ostatnio zapraszałem prelegentów poruszających aktualne problemy Kościoła, młodzieży i rodziny. Do Episkopatu Polski przesałem tematy naszych spotkań, na podstawie których Rada Konferencji Episkopatu Polski do spraw Rodziny w styczniu 2004 roku wydała certyfikaty 13 naszym misjonarzom. Otrzymali je księża: Bloch, Brzeźniak, Gniewek, Hrynyszyn, Kościuczyk, Kuta, Leżański, Mikołajczak, Mleczo, Moskwa, Lamber, Wojtarowicz i Zagórski. Certyfikaty upoważniają ich do prowadzenia rekolekcji w ramach ogólnopolskiego programu parafialnych rekolekcji rodzinnych. Warto dodać, że niewielu księży w Polsce otrzymało taki certyfikat. Akcja – przygotowywana przez Episkopat Polski – trwa. Dotychczas tego typu rekolekcje przeprowadzono w diecezji płockiej i sandomierskiej. W dniach 27-29 stycznia 2005 roku w Warszawie u ojców dominikanów (ul. Freta 10) odbyły się dni szkoleniowe (warsztaty) dla zakonnych misjonarzy i rekolekjonistów prowadzących parafialne rekolekcje rodzinne. Uczestniczyli w nich nasi misjonarze.

Na zjazd misjonarzy we wrześniu 2004 roku, zgodnie z uchwałą X Kapituły Prowincjalnej z 2002 roku², w porozumieniu z ks. prowincjałem Tadeuszem Michałkiem, zaprosiłem księży: S. Mieszczaka, J. Sypkę,

J. Gawła, W. Pietrzaka, E. Ziemanna, J. Lacha, J. Wełnę i K. Kowalczyka, którzy głoszą rekolekcje dla osób konsekrowanych – kapłanów, kleryków i siostr zakonnych.

Zaproponowałem wspomnianym księżom, by brali udział w dorocznych rekolekcjach dla misjonarzy oraz w zjazdach.

Zarząd Prowincji powołał komisję, która ma poddać analizie problematykę misji i rekolekcji krajowych oraz funkcjonowanie grupy księży pełniących tę posługę.

Zarząd Prowincji zlecił obecnemu Zarządowi Misji Krajowych (w składzie: ks. Maciej Moskwa SCJ – przewodniczący, ks. Zbigniew Zagórski SCJ i ks. Tadeusz Gniewek SCJ) opracowanie powyższego zadania, przede wszystkim nr. 17, 20 i 21 głosowania konsultatywnego VI Konferencji Prowincjalnej³.

Tematyka jest złożona i wymaga ogromnej pracy, dlatego Dyrektor Misji i Rekolekcji Krajowych – ks. Maciej Moskwa zaprosił do współpracy z komisją księży z Prowincji: Józefa Gawła, Bogdana Kutę, Wiesława Pietrzaka, Eugeniusza Ziemanna oraz Sławomira Knopika. Zwrócił się również do 55 księży z Prowincji z prośbą o sugestie co do sposobu włączenia do grupy misyjnej księży głoszących rekolekcje dla osób konsekrowanych – kapłanów, kleryków i siostr zakonnych⁴ oraz co do statusu księży niebędących w grupie, a głoszących rekolekcje szkolne, powołaniowe czy organizujących sercańskie rekolekcje młodzieżowe. Wspomniane zagadnienia omawiane są również na spotkaniach i zjazdach misjonarzy krajowych. Trwają także prace nad opracowaniem postulatów konferencji.

Realizacja pomysłu włączenia do grupy księży pełniących posługę głoszenia rekolekcji dla osób konsekrowanych i młodzieży otworzyłaby drogę do większej specjalizacji w ramach zaproponowanych trzech sektorów działalności grupy misyjnej: a) rekolekcje i misje parafialne, b) rekolekcje dla osób konsekrowanych, c) rekolekcje szkolne dla dzieci, powołaniowe, sercańskie rekolekcje młodzieżowe). Wymaga to jednak zmian *Statutu misji*, który mógłby nosić nazwę *Statut działalności misji i rekolekcji specjalistycznych*.

Uczestnicy komisji byli zgodni, iż propozycje zmian statutowych powinny mieć formułę otwartą, by nie zawężyły pola naszej działalności.

Jeżeli chodzi o zasady funkcjonowania księży głoszących słowo Boże osobom konsekrowanym, komisja poprosiła o opracowanie i sugestie ks. Ziemanina i ks. Pietrzaka, natomiast ks. Kutę i księży współpracujących z nim w organizowaniu serańskich rekolekcji młodzieżowych poproszono o ich opracowanie.

Obecnie księża Moskwa, Zagórski i Gniewek przygotowują nowe opracowanie *Vademecum misjonarza – Rytuału*.

Misjonarze krajowi prowadzą misje i rekolekcje: intronizacyjne Bożego Serca, intronizacyjne Pisma Świętego, parafialne, miłosierdzia Bożego, ewangelizacyjne, przed nawiedzeniem Obrazu Jasnogórskiego, parafialne dla rodzin, różańcowe, eucharystyczne, na temat spowiedzi, rekolekcje dla dzieci szkolnych, młodzieży, wielkopostne, adwentowe czy dla osób duchownych. Na przykład w czerwcu 2007 roku rozpoczęła się nawiedzenie kopii Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w diecezji kieleckiej. Zaproponowaliśmy naszą pomoc w przygotowywanie parafii przez przeprowadzenie rekolekcji lub misji, co spotkało się z pozytywnym przyjęciem.

Charakteryzując prace misyjno-rekolekcyjną misjonarzy krajowych księży sercanów na przestrzeni 70 lat, warto przedstawić statystykę sporządzoną na podstawie sprawozdań Dyrektora Misji Krajowych. Trzeba przy tym zaznaczyć, że brak jest danych z niektórych lat.

Natomiast od 1936 roku do września 2006 przeprowadzono: 2513 misji i rekolekcji intronizacyjnych Bożego Serca; 1950 misji parafialnych (miłosierdzia Bożego, ewangelizacyjnych, nawiedzenia Obrazu Jasnogórskiego); 4373 rekolekcji ogólnych i dla młodzieży; 744 dla osób duchownych; 918 renowacji misji; 1222 triduów, dni skupień i innych, czyli w sumie 11720 rekolekcji różnego typu.

Prowadzili je księża należący do tzw. grupy misyjnej, których na przestrzeni 70 lat było 56, a wspierało ich 76 księży nienależących do tej grupy.

W bieżącym roku do końca września przeprowadzono 232 spotkania rekolekcyjne i misyjne: 143 przeprowadzili misjonarze krajowi, 89 księży spoza grupy misjonarzy, w tym 66 prac zleconych przeze mnie. Przeprowadzono także 29 misji i rekolekcji intronizacyjnych Bożego Serca.

Księżom przyjmującym ode mnie prace serdecznie dziękuję za trud apostolski. Moje podziękowanie kieruję także do księży z naszych wspólnot, którzy włączyli się w głoszenie rekolekcji, a są nieobecni.

Od 1997 do września 2006 roku przeprowadziliśmy następującą liczbę prac:

rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (do IX)
misjonarze krajowi	347	311	290	317	304	279	242	268	230	143
księża spoza grupy			272	204	177	183	93	140	100	89
razem			562	521	481	461	335	408	330	232

Przeprowadziliśmy także następującą liczbę misji i rekolekcji Bożego Serca:

rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (do IX)
liczba prac	88	56	113	92	42	45	24	14	23	29

Misje nawiedzenia kopii Obrazu Jasnogórskiego:

miejsce	rok	liczba
archidiecezja katowicka	1996-1997	60
diecezja bielsko-żywiecka	1998	26
archidiecezja krakowska	1998-2000	81
diecezja tarnowska	2000-2001	45
diecezja rzeszowska	2001-2002	10
archidiecezja przemyska	2002	1
diecezja zamojsko-lubaczowska	2004	54
archidiecezja lubelska	2004-2005	83
diecezja radomska	2005-2007	3

Nasza praca spotyka się z bardzo życzliwym przyjęciem i uznaniem zarówno ze strony wiernych, jak i duchowieństwa. Świadczy o tym korespondencja kierowana do Dyrektora Misji i Rekolekcji Krajowych,

która mówi o wdzięczności dla misjonarzy za trud podejmowanej przez nich pracy rekolekcyjnej.

Chrystus powiedział: „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody” (Mt 28,19). Także sługa Boży o. Leon Dehon zlecił nam głoszenie Ewangelii, mówiąc: „Idźcie i dajcie poznać światu miłość Bożego Serca”.

Tak więc pełniona przez nas posługa rekolekcyjna zawarta jest w charzmacie o. Dehona: mamy być „prorokami miłości i sługami pojednania”.

Dyrektorzy misji krajowych:

imię i nazwisko	data	siedziba
ks. Wincenty Turek	1947-1958	Kraków
ks. Stanisław Sidelko	1958-1959	Kraków
ks. Jan Góra	1959-1963	Zakopane, Kraków
ks. Stanisław Sidelko	1963-1972	Zakopane, Tarnów
ks. Lucjan Mazur	1972-1977	Tarnów
ks. Jan Babik	1977-1980	Kraków
ks. Lucjan Mazur	1980-1983	Tarnów
ks. Stanisław Stańczyk	1983-1992	Tarnów
ks. Adam Brzeźniak	1992-1999	Zakopane, Kluczbork
ks. Maciej Moskwa	1999-	Lublin

Nazwiska misjonarzy krajowych Polskiej Prowincji Księży Sercanów,
którzy w latach 1936-2006 należeli do grupy misyjnej
(w kolejności alfabetycznej):

1. Babik Jan
2. Biskup Idzi
3. Bloch Czesław
4. Bojar Zbigniew
5. Brzeźniak Adam
6. Choczaj Jerzy
7. Czaja Antoni
8. Dadej Kazimierz
9. Dadej Marek
10. Filipiak Stanisław

11. Głuszak Henryk	34. Mucha Jan
12. Gniewek Tadeusz	35. Nagy Augustyn
13. Golonka Józef	36. Nagy Franciszek
14. Góra Jan	37. Naworol Władysław
15. Halama Herbert	38. Pietrzak Wiesław
16. Hrynyszyn Stefan	39. Rodak Jan
17. Kościuczyk Andrzej	40. Rychlicki Stefan
18. Kowalczyk Kazimierz	41. Sidełko Stanisław
19. Kozioł Zdzisław	42. Siedlarz Zenon
20. Krzysztof Jan	43. Siwiec Jerzy
21. Kubik Henryk	44. Stańczyk Stanisław
22. Kubik Józef	45. Stawczykowski Stefan
23. Kuliński Bernard	46. Styka Henryk
24. Kunda Czesław	47. Szortyka Czesław
25. Kurpas Lucjan	48. Turek Wincenty
26. Kuta Bogdan	49. Wanat Stanisław
27. Lamber Eugeniusz	50. Wojtarowicz Czesław
28. Leżański Franciszek	51. Wołos Tadeusz
29. Ługowski Maciej	52. Woźniak Andrzej
30. Mazur Lucjan	53. Wyszyński Aleksander
31. Mikołajczak Marek	54. Zabdyr Zdzisław
32. Mleczo Stanisław	55. Zagórski Zbigniew
33. Moskwa Maciej	56. Zawadziński Franciszek

Przypisy

¹ Jan Paweł II, *Nowa ewangelizacja, postęp człowieka, kultura chrześcijańska. Przemówienie na IV Konferencji Ogólnej Episkopatów Ameryki Łacińskiej*, Santo Domingo 1992, s. 24.

² *Dokumenty X Kapituły Prowincjalnej, Warszawa, 4-9 listopada 2002 roku*, Warszawa 2003, s. 187 (6).

³ *Dokument końcowy: VI Konferencja Prowincjalna „Sercanin w duszpasterstwie parafialnym i pracy rekolekcyjnej. Współczesność i przyszłość”*, Warszawa, 24-27 października 2005 roku, s. 64-86.

⁴ *Dokumenty X Kapituły Prowincjalnej, Warszawa, 4-9 listopada 2002 roku*, dz. cyt., s. 187 (6).

Literatura

Archiwum Misji Krajowych, segregator *Korespondencja misyjna*.

ks. A. Brzeźniak SCJ, *Historyczne aspekty naszej działalności misyjno-rekolekcyjnej w minionym 50-leciu*, referat wygłoszony w Stadnikach 17 IV 1986 r., Archiwum Dyrektora Misji.

Dane z lat 1936-2006 (do IX) zaczerpnięto ze sprawozdań Dyrektora Misji i Rekolekcji Krajowych Księży Sercanów znajdujących się w Archiwum Misji i Rekolekcji Księży Sercanów w Lublinie.

ks. M. Daniluk SCJ, *50 lat Polskiej Prowincji Zakonnej Księży Sercanów*, „Informator SCJ” 1997, nr 1, s. 55-79.

Konstytucje SCJ, nr 7.

List po wizytacji o. generała w naszej Prowincji, „Informator SCJ” 1999, nr 8, s. 650-676.

ks. M. Romańczyk SCJ, *Działalność rekolekcyjno-misyjna Polskiej Prowincji Księży Sercanów. Realizacja charyzmatu sługi Bożego o. Leona Jan Dehona*, Archiwum Dyrektora Misji, segregator *Dokumenty, sprawozdania, zestawienia*.

ks. S. Sidelko SCJ, *Praca intronizacyjna księży sercanów w Polsce*, referat wygłoszony w Stadnikach 17 IV 1986 r., Archiwum Dyrektora Misji.

